

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය

ශ්‍රම පිරිවැය සඳහා ගිණුම් තැබීම

භාණ්ඩයක් හෝ සේවා ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සේවකයෙකු දරන කායික හෝ මානසික ප්‍රයත්නය ශ්‍රමය ලෙස හැඳින්වේ.

බොහෝ ආයතන වල ශ්‍රමය යනු පිරිවැය තුළ සැලකිය යුතු කොටසක් වන බැවින්, ශ්‍රම පිරිවැය පිළිබඳ මනා පාලනයක් හා ඒ පිළිබඳව ගිණුම් තැබීම වැදගත් කාර්යයක් ලෙස සලකනු ලැබේ.

ශ්‍රමය සඳහා ගෙවීමේ ක්‍රම

ශ්‍රමය සඳහා ගෙවීමේ මූලික ක්‍රම තුනකි.

- 1 කාලය පදනම් ගෙවීමේ ක්‍රම
- 2 කැලි පදනම් ගෙවීමේ ක්‍රම
- 3 ප්‍රසාද / දිරි දීමනා ක්‍රම

කාලය පදනම් ගෙවීමේ ක්‍රම

මෙහිදී සේවකයා වැඩ කළ කාලය මත දෛනිකව, සතිපතා හෝ මාසිකව යම් අනුපාතයක් පදනම් කරගෙන ගෙවීම් කෙරේ. මෙම ක්‍රමය යටතේ යම් නිශ්චිත කාලයක් සඳහා සේවකයාට අවම ගෙවීමක් තහවුරු කරනු ලබයි. සේවකයාගේ ඉපයීම පහත පරිදි ගණනය කළ හැක.

$$\text{ඉපයීම} = \text{වැඩකල පැය ගණන} \times \text{පැයකට ගෙවීම}$$

හෝ

$$\text{ඉපයීම} = \text{වැඩ කළ දින ගණන} \times \text{දිනකට ගෙවීම}$$

ප්‍රායෝගිකව, ඉහත දෛනික පදනම බහුලව භාවිතා වේ.

අතිකාල ගෙවීම්

යම්කිසි සේවකයෙකු තමා සේවය කළයුතු නියමිත කාලයට අමතරව වැඩකරන අතිරේක කාලය වෙනුවෙන් ගෙවන දීමනාවයි. ඒ සඳහා සාමාන්‍ය වැටුප් අනුපාතයට වඩා ඉහළ අනුපාතයකින් ගෙවනු ලැබේ.

කාල පදනම මත ගෙවීම පහත අවස්ථා වලදී වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

- නිමැවුම් ඒකක ගණනට වඩා නිමැවුමේ ගුණත්වය වැදගත් වන විට
- නිමැවුම මැනීම දුෂ්කර වන විට
- පුහුණු වන සේවකයින් වැඩ කරන විට
- යන්ත්‍රයක් හෝ උපකරණයක් මගින් වේගය සීමා කර ඇති විටෙක

කැලි පද පදනම මත ගෙවීමේ ක්‍රම

මෙහිදී සේවකයාට ඔහු විසින් සිදුකළ නිෂ්පාදනය මත ගෙවීම සිදු කෙරේ. එනම්, නිෂ්පාදනය කළ ඒකක ප්‍රමාණය මත ගෙවීම් කරනු ලබයි. ඒ අනුව, සේවකයා සේවා ස්ථානය තුළ ගත කළ කාලය නොසලකා හැර ඒකකයකට ස්ථාවර කැලි අනුපාතයක් මත කිරීම සිදුවේ.

$$\text{ඉපයීම} = \text{නිපදවූ ඒකක ගණන} \times \text{ඒකකයකට ගෙවීම}$$

පහත සඳහන් අවස්ථා වලදී මෙම ක්‍රමය වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

- වැඩ වල ගුණත්වයට වඩා ප්‍රමාණය වැදගත් වන විට
- එකම කාර්යය නිතර නිතරම කරන විට
- කැලී අනුපාතය පහසුවෙන් තීරණය කළ හැකි විට
- අධීක්ෂණය එතරම් වැදගත් නොවන විට
- අදාළ වැඩ හෝ කාර්යය සම්මත ආකාරයේ වන විට

කැලී පදනම මත ගෙවීමේ ක්‍රම තුනක් හඳුනා ගත හැක.

- 1 සෘජු කැලී අනුපාත ක්‍රමය - ඒකකයකට සමාන ස්ථාවර අනුපාතයකින් ගෙවීම් කිරීමයි
- 2 වෙනස් වන කැලී අනුපාත ක්‍රමය - නිමැවුම ක්‍රමයෙන් වැඩිවන විට ඉහළ නිමැවුම් මට්ටම්වලදී වැඩි අනුපාතයකින් ගෙවීම් කිරීමයි
- 3 අවම සහතික කළ වැටුපක් සහිතව කැලී ක්‍රමය

අභ්‍යාසය 01

සීමිත අරලිය පොදු සමාගමේ සේවකයින් දෙදෙනෙකුට අදාළව මාර්තු මාසය පහත සඳහන් තොරතුරු ඔබට සපයා ඇත.

	නිපදවූ ඒකක ගණන	වැඩ කළ පැය ගණන
කමල්	850	175
අමල්	750	180

සමාගම විසින් ඒකකයකට රුපියල් 20 බැගින් ගෙවනු ලබන අතර කාල පදනමින් වැඩ කරනු ලබන අයවලුන් සඳහා පැයකට රුපියල් 100ක් ගෙවනු ලැබේ.

සමාගම අමල් සමඟ කැලී පදනම මත ගෙවීම් ක්‍රමයකට එකඟ වී ඇති අතර කමල් සමඟ කාල පදනම් මත ගෙවීමේ ක්‍රමයකට එකඟ වී ඇත.

ඔබ විසින් කමල්ගේ සහ අමල්ගේ මාසික වැටුප් ගණනය කරන්න.

අභ්‍යාසය 02

සීමිත ජාතික පොදු සමාගමේ වැටුප් ප්‍රතිපත්තිය පහත පරිදි වේ.

- දිනකට නිපදවන පළමු කැලී 100 සඳහා ඒකකයකට 20 බැගින්
- ඒකක 101 - 150 දක්වා වැඩිවන ඒකකයකට රුපියල් 25 බැගින්
- ඒකක 151 සිට වැඩිවන සෑම ඒකකයක් සඳහාම රුපියල් 30 බැගින් ගෙවනු ලැබේ.

දිනකට කැලී 170ක් නිපදවන ශ්‍රමිකයකුට ලැබෙන වැටුප ගණනය කරන්න.

ප්‍රසාද / දිරි දීමනා ක්‍රම

ප්‍රසාද දිරි දීමනා ක්‍රමයක මූලික අරමුණ වූයේ කාල පදනම මත වැටුප් ලබන කාර්යක්ෂම සේවකයින් සඳහා කාල පදනම මගින් සිදුවන අවාසි අවම කරමින් යම් අතිරේක ගෙවීමක් කිරීමයි. එනම් කාල පදනම මත වැටුප් ලබන සේවකයින්ගේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීමයි.

මෙහිදී යම් ඉලක්කයක් තීරණය කර සත්‍ය කාර්යඵල හා සසඳා කාර්යක්ෂමතාවය සඳහා අමතර ගෙවීමක් කෙරේ. සේවකයාගේ කාර්යක්ෂමතාවය මත ඉතිරි වන කාලය සඳහා වූ ප්‍රතිලාභය සේවකයා සහ සේවා යෝජකයා අතර යම් සුදුසු පදනමක් මත බෙදීම සිදු වේ.

අභ්‍යාසය 03

සීමිත සුසර කන්ස්ට්‍රක්ශන් සමාගමට සම්බන්ධ එක්තරා ඉංජිනේරුවරයකු විසින් රුපියල් 1300ක පැයක වැටුපක් ලබයි. ඔහු විසින් ඉටුකරන සෑම කාර්යයක් සඳහාම නිශ්චිත වූ කාලයක් ඉඩ දෙන අතර ඉතිරි කල කාලයක් ඇත්නම් එහි වටිනාකමින් 60%ක් ප්‍රසාද දීමනාවක් ලෙස ගෙවනු ලබයි.

පසුගිය මාසය තුළ අදාළ ඉංජිනේරුවරයා විසින් පැය 160ක් වැඩ කළ අතර එම කාලය තුළ ඔහු විසින් පැය 192ක් ඉඩදී ඇති කාර්යයන් අවසන් කර ඇත.

පසුගිය මාසය සඳහා ඔහුගේ ඉපැයීම ගණනය කරන්න.

ශ්‍රම පිරිවැය වාර්තා කිරීම

වැටුප් සකස් කිරීමට, කාර්යඵල ඇගයීමට සහ වෙනත් කළමනාකරණ කාර්යයන් සඳහා ශ්‍රම පිරිවැය පිළිබඳ තොරතුරු ආයතනයකට අවශ්‍ය වෙයි. එහිදී, සේවකයා සේවයට වාර්තා කළ කාලය සහ ක්‍රියාකාරී කාලය යන දෙවර්ගයම පිළිබඳව තොරතුරු රැස්කර වාර්තා තබා ගනියි.

එම එක් එක් කාලය වාර්තා කිරීම සඳහා තබා ගන්නා වාර්තා පහත පරිදි වේ.

සේවයට වාර්තා කළ කාලය	ක්‍රියාකාරී කාලය
<ul style="list-style-type: none"> • ඇඟිලි සලකුණු යන්ත්‍ර • පැමිණීමේ හා පිටවීමේ ලේඛනය • වේලාපත් හා සිදුරුපත් 	<ul style="list-style-type: none"> • හෝරා පත්‍රය • දෛනික සහ සති කාල පත්‍රිකා • කැලි වැඩ තුණ්ඩුව • කාර්ය පිරිවැය පත්‍රය • අක්‍රීය කාල පත්‍රිකා

වැටුප් ලේඛනය

ආයතනයක ශ්‍රම පිරිවැය සම්බන්ධ වැදගත්ම ලියවිල්ල ලෙස වැටුප් ලේඛනය හැඳින්විය හැක. මේ තුළ ආයතනයේ සියලුම සේවකයන්ගේ දළ ඉපයීමේ සිට ශුද්ධ ඉපයීම් දක්වා වූ සියලුම තොරතුරු ඇතුළත් වේ. වර්තමානයේ දී මෙය පරිගණකගත ලියවිල්ලක් හෝ වැටුප් පද්ධතියේ ඇති ප්‍රධාන ගොනුවක් වේ.

වැටුප් ලේඛනයක ආකෘතිය පහත පරිදි වේ.

සේවක අංකය	සේවකයාගේ නම	මූලික වැටුප	මූනා	ඒකාබද්ධ වැටුප	අතිකාල මූනා	දළ වැටුප	අඩු කිරීම්					ශුද්ධ වැටුප	ආයතනයේ දායකත්වයන්			
							EPF 8%	ණය වාරික	දායක මුදල්	PAYE	එකතුව		EPF 12%	ETF 3%		

අභ්‍යාසය 04

සාමාන්‍ය බලැක් මාර්ක් (පොද්ගලික) සමාගමේ 2020 පෙබරවාරි මාසය සඳහා සේවකයන් හතර දෙනෙකුට අදාළව පහත සඳහන් තොරතුරු සපයා ඇත:

නම	සාමාන්‍ය වැඩකරන පැයකට වේගක අනුපාතය	මාසය තුළ වැඩකරන ලද පැය
S.M. කාචින්ද	පැයකට රු.100/- බැගින්	180
L.V. ගයේපා	පැයකට රු.110/- බැගින්	170
T.B. යමුනා	පැයකට රු.115/- බැගින්	160
S.P. රොහාන්	අදාළ නොවේ (ස්ථාවර මූලික වැටුප රු.35,000/-)	අදාළ නොවේ

පහත සඳහන් අතිරේක තොරතුරු ද සපයා ඇත:

- සාමාන්‍ය වැඩකරන මාසයක් (මූලික වැටුප) වැඩකරන පැය 160 කින් සමන්විත වේ. අතිකාල ගණනය කරනු ලබන්නේ සාමාන්‍ය පැයක වැටුප් අනුපාතයෙන් 140% ක් බැගින්.
- සේවක අර්ථසාධක අරමුදල [Employees' Provident Fund (EPF)] සඳහා සේවය දායකය හා සේවක දායකය පිළිවෙලින් මූලික වැටුප මත 12% ක් සහ 8% ක් වේ. සේවක භාර අරමුදල [Employee's Trust Fund (ETF)] සඳහා දායකය මූලික වැටුප මත 3% ක් වේ.
- මූලික මාසික වැටුපට අමතරව, සියලුම සේවකයන්, මාසිකව රු.3,000/- ක ජීවන වියදම් දීමනාවකට හිමිකම් කියනු ලබයි.
- S.M. කාචින්ද සහ T.B. යමුනා රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයකට සම්බන්ධ වී ඇති අතර, ඒ සඳහා රු.500/- ක් වන එක් අයෙකුගේ මාසික දායකය, ඔවුන්ගේ වැටුපෙන් අඩුකරගත යුතුය.

මබ වීසින් කළ යුතු දෑ:

අවශ්‍ය තොරතුරු පෙන්නුම් 2020 පෙබරවාරි මාසය සඳහා වැටුප් ලේඛනය (payroll) පිළියෙල කරන්න.

(ලකුණු 05)
(මුළු ලකුණු 10)

අභ්‍යාසය 05

සුමුදු, සීමාසහිත සිල්කි වෙසා සමාගමේ සේවයේ නියුතු අතර, ඇයගේ දෛනික නිෂ්පාදන නිමැවුම් ඒකක ගණන මත පදනම්ව ඇයට සහිපතා ගෙවීම් කරනු ලබයි. වැඩ කරන දින 5 කින් සමන්විත පසුගිය සතිය තුළ ඇයගේ දෛනික නිමැවුම් ඒකක ගණන පහත සඳහන් පරිදි විය:

දිනය	කැලි ගණන
1	7
2	8
3	9
4	7
5	11

පහත සඳහන් අතිරේක තොරතුරු ද සපයා ඇත:

- (1) දිනකට නිෂ්පාදනය කරන කැලි 10 ක් දක්වා ඒකකයකට රු.150/- බැගින් ගෙවනු ලැබේ. දෛනිකව සුමුදුව ගෙවිය යුතු සහතික කළ අවම මුදල රු.1,200/- කි.
- (2) දිනකට කැලි 10 ක් ඉක්මවන ඕනෑම අතිරේක නිෂ්පාදන සඳහා ඒකකයකට 20% ක අමතර දිරි දීමනාවක් ගෙවනු ලැබේ.

ඉහත සඳහන් සතිය සඳහා සුමුදුගේ මුළු වැටුප ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04)

අභ්‍යාසය 06

සීමාසහිත රෝසි සමාගම, එහි සේවකයන්ගේ ඉපයීම් ගණනය කිරීම සඳහා කැලි අනුපාත ක්‍රමය (piece rate system) භාවිත කරනු ලබයි. A සහ B නම් සේවකයන් දෙදෙනා පසුගිය සතියේදී වැඩ කළ අතර, පිලිවෙලින් ඒකක 960 ක් සහ ඒකක 1,120 ක් නිෂ්පාදනය කරන ලදී.

පහත සඳහන් තොරතුරු සීමාසහිත රෝසි සමාගමෙන් උපුටාගෙන ඇත:

සාමාන්‍ය සතිය	පැය 8 X දින 6
පැයකදී අපේක්ෂිත නිමැවුම	ඒකක 20
ඒකකයක කැලි අනුපාතය	රු.15/-
ප්‍රසාද දීමනාව	අපේක්ෂිත නිමැවුමට වඩා වැඩියෙන් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන ඒකක වෙනුවෙන් එක් ඒකකයකට රු.10/-.

මම වසින් කළ යුතු දෑ:

පසුගිය සතිය සඳහා A සහ B ගේ මුළු ඉපයීම් වෙන් වෙන්ව ගණනය කරන්න. (ලකුණු 05)